

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remissvar över betänkandet En hållbar, transparent och konkurrenskraftig fondmarknad (SOU 2016:45)
(ert dnr Fi2016/02541/V)

Inledning

Revisorsnämnden (RN) har på remiss fått ovan rubricerat betänkande (nedan betänkandet). RN vill, utifrån de intressen myndigheten har att tillvarata, framföra följande synpunkter beträffande förslaget om associationsrättsliga fonder, s.k. investeringsbolag.

Förslagets förhållande till allmänna bolagsrättsliga principer

En allmän utgångspunkt i betänkandet är att den föreslagna regleringen ska grundas på en bolagsrättslig bas. Denna utgångspunkt väcker ett antal frågeställningar. En grundläggande sådan är i vilken omfattning investeringsbolagen ska följa de allmänna principer som gäller, i bland okodifierat, inom bolagsrätten. Som exempel kan nämnas principen om avsteg från minoritetsskyddsregler om den förfördelade minoriteten samtycker (se t.ex. prop. 2004/05:85, s. 373). Ett införande av en ny associationsform kräver även i övrigt noggranna överväganden om hur associationen passar in i det associationsrättsliga systemet.

Ska investeringsbolag vara s.k. företag av allmänt intresse?

I 9 kap. 1 § förslaget till lag om investeringsbolag föreslås att reglerna i 9 kap. 2-48 §§ aktiebolagslagen (2005:551) ska vara tillämpliga även på investeringsbolag. Denna skrivning väcker en central fråga om huruvida investeringsbolag ska ses som företag av allmänt intresse. Begreppet företag av allmänt intresse definieras i 2 § 9 i revisorslagen (2001:883) som:

- företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,
- som har tillstånd att driva rörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

Revisorsnämnden

Supervisory Board of Public Accountants

- värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, och
- företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen

Bestämmelsen infördes i revisorslagen som ett led i införlivandet av de nya bestämmelser som 2014 infördes i EU:s s.k. revisorsdirektiv.¹ I direktivets artikel 2 anges att som företag av allmänt intresse ska ses inte bara den typ av företag som träffas av 2 § 9 revisorslagen utan även företag som är utsedda av medlemsstaterna till företag av allmänt intresse, till exempel företag som är av betydande allmänt intresse på grund av arten av sin verksamhet, sin storlek eller antalet anställda.

För företag av allmänt intresse gäller speciella regler bl.a. för revisionsberättelsens utformning och särskilda krav på hur revisorer och registrerade revisionsbolag ska organisera sin verksamhet. Vidare gäller särskilda krav på opartiskhet och självständighet.

Det är RN:s tolkning att den i betänkandet föreslagna bolagsformen inte kommer att träffas av den definition av företag av allmänt intresse som finns i revisorslagen.² Det finns därför behov av att i det följande lagstiftningsarbetet dels ta ställning till om investeringsbolag bör omfattas av den strängare reglering som gäller för företag av allmänt intresse och i sådant fall anpassa definitionen i revisorslagen därefter.

Vissa begreppsfrågor

I förslaget till 22 kap. 5 § andra stycket i förslaget till lag om investeringsbolag anges att Finansinspektionen i vissa angivna fall får besluta om att ett investeringsbolags värderingar ska kontrolleras av en utomstående värderare eller, om det är lämpligt, en revisor.

RN är väl medveten om att detta och andra liknande förslag i betänkandet baseras på liknande skrivningar i annan, redan gällande, lagstiftning. Samtidigt vill RN framhålla att det generellt sett riskerar att leda till oklarheter om revisorer och de intressenter som ska använda sig av resultatet av revisorns arbete inte från början har klart för sig vilka krav som regelverket ställer.

En första fråga som denna formulering väcker, och som är av generell natur när det gäller författningar i vilka revisors aktiviteter krävs, är vad som avses med begreppet revisor. I revisorslagen används genomgående begreppet revisor efter att detta ha definierats i 2 § 1 där det anges att begreppet innefattar auktoriserade och godkända revisorer. I associationsrättslig lagstiftning talas, på samma sätt som det nu aktuella förslaget 9 kap. om "bolagets revisor". Vad som avses med detta får – givet

1 Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG.

² Se prop. 2015/16:162, s. 90 ff.

hänvisningen från 9 kap. förslaget till 9 kap. aktiebolagslagen – utläsas ur det senare kapitlets 12 och 13 §§.

Att bara använda begreppet revisor utan att definiera det närmare väcker frågan om man avser endast auktoriserade revisorer, både auktoriserade och godkända revisorer eller om begreppet ska anses ha en ännu vidare innebörd.

En annan fråga som väcks av det nämnda lagrummet är vad som avses med att en revisor ska *kontrollera*. En revisors uppdrag av granskande natur brukar ses som antingen bestyrkandeuppdrag eller övriga granskningsuppdrag. Bestyrkandeuppdragen syftar till att revisorn ska lämna ett uttalande om ett eller flera objekt som är föremål för granskning. Uttalanden kan ges med olika grad av säkerhet. I de övriga granskningsuppdragen ska revisorn inte lämna något uttalande om föremålet för granskning. Revisorn ska då endast utföra specifika granskningsåtgärder som har överenskommit med uppdragsgivaren och rapporterar sina iakttagelser utan att avge en samlad slutsats.

Det bör enligt RN:s mening klart framgå vilken typ av granskning som förutsätts. Ordet *kontrollera* ger inte någon tydlig anvisning om vad som förväntas av revisorn.

Skadestånd

I förslaget till 20 kap. 1 § föreslås en skadeståndsbestämmelse som träffar styrelseledamot och verkställande direktör i ett investeringsbolag. Däremot träffas inte bolagets revisor. I författningskommentaren anges att bestämmelsen är utformad med 2 kap. 21 § första meningen lagen (2004:46) om värdepappersfonder som förebild.

RN konstaterar att den aktuella bestämmelsen i lagen om värdepappersfonder är inriktad på fondbolagets skadeståndsskyldighet. Där regleras alltså inte organföreträdarnas ansvar. RN, som i och för sig inte motsätter sig den föreslagna lösningen, vill ändå i sammanhanget framhålla att den föreslagna lösningen ur ett associationsrättsligt perspektiv avviker från vad som gäller andra associationer (se t.ex. 29 kap 1 § aktiebolagslagen).

Remissvaret har beslutats av myndighetschefen Per Johansson i närvaro av chefsjuristen Adam Diamant och revisionsdirektören Christina Lundin som har föredragit ärendet.

Per Johansson

Christina Lundin